

UCHWAŁA NR XXX/184/2020
RADY GMINY SULĘCZYNO
z dnia 28 grudnia 2020 roku

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025”

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U. z 2020 roku, poz.713, 1378) oraz art.6 ust.2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.Dz. U. z 2020 roku, poz.218, 956),

Rada Gminy w Sulęczynie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025” ” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sulęczyno.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2021 roku.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Kazimierz Gliniecki

**Załącznik do Uchwały Nr XXX/184/2020
Rady Gminy Sulęczyno
z dnia 28 grudnia 2020 roku**

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025**

Spis treści:

I. Wstęp.....	4
II. Podstawa prawna	5
III. Charakterystyka przemocy	6
IV. Zasoby Instytucjonalne Gminy Sulęczyno w zakresie realizacji programu.....	10
V. Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sulęczyno.....	10
VI. Analiza problemu przemocy na terenie Gminy Sulęczyno.....	13
VII. Cele, zadania i działania Programu.....	21
VIII. Harmonogram działań.....	24
IX. Prognozowane efekty realizacji założonych celów.....	24
X. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu.....	24
X. Monitorowanie i ewaluacja.....	25
XII. Finansowanie Programu.....	25

I. WSTĘP

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art.18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art.33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art.72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest, zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych, jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety.

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz.218, 956), która m. in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą.

Ustawodawca w art.6 ust.2 oraz art.9 wspomnianej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzinie. Stosownie do jej zapisów zadaniem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach, którego funkcjonuje zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, integrujący i koordynujący działalność na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Sulęcyno został powołany na mocy Zarządzenia Wójta Gminy Sulęcyno z dnia 16.05.2011 roku. Ustawodawca zobowiązał również gminy do opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W związku z tym, że realizacja poprzedniego programu dobiega końca wraz z końcem 2020 roku konieczne stało się opracowanie nowego.

Opracowanie programu powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sulęcynie.

Niniejszy Program wpisuje się w realizację m.in. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sulęcyno na lata 2018- 2022.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU:

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 roku, poz.78, poz.483 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 roku, poz.713, 1378),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1945 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz.1359),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz.1444, 1517),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz.218, 956),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz.1876),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 roku, poz.2277, z 2020 roku, poz.1492),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 roku, poz. 2050),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz.1254).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 jest rozwinięciem i kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sulęcyno na lata 2015-2020 i wpisuje się w Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sulęcyno w latach 2018-2022.

III.CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE SULĘCZYNO:

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Przemoc w rodzinie, według definicji obowiązującej w Polsce, zawartej w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicja ta jest rozszerzeniem definicji psychologicznej, którą posługiwano się do czasu uchwalenia ustawy, która przemocą w rodzinie nazywała „zamierzone działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę siły lub władzy jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje:

- *intencjonalność* – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary;
- *dysproporcja sił* – sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną) nad ofiarą;
- *naruszenie praw i dóbr osobistych* – sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe

prawa ofiary, np. prawo do nietykalności osobistej, godności;

- *szkody i cierpienie ofiar* – działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne i psychiczne czasem również materialne.

Osoba doznająca przemocy w rodzinie może być każdy, szczególnie:

- współmałżonkowie lub partnerzy (najczęściej kobiety);
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby chore i niepełnosprawne.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy:

- *przemoc fizyczna* - naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie policzkowanie;
- *przemoc psychiczna* - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce;
- *przemoc seksualna* - naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, np. wymuszanie pożycia seksualnego, obmacywanie, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych;
- *przemoc ekonomiczna* - pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów.
- *zaniedbanie* - to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

- *Faza narastania napięcia* – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,
- *Faza ostrej przemocy* – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,

- *Faza miodowego miesiąca* – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie ma wpływ wiele różnych czynników.

Prawdopodobieństwo jej wystąpienia zwiększają następujące czynniki:

- *normy społeczne i kulturowe* - w wielu środowiskach wciąż istnieje silne przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, dominacji mężczyzn nad kobietami; nadal utrwalany jest wzorzec mężczyzny silnego i przebojowego, mężczyzna ma być zdobywcą, a kobieta powinna być mu uległa; istnieje przyzwolenie na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci; istotną siłę posiadają również normy związane z prywatnością rodziny – „brudy należy prać we własnym domu”, „nie mów nikomu, co dzieje się w domu”, „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”;
- *status ekonomiczny* – stres związany ze zbyt niskimi zarobkami, czy zagrożenie utratą pracy;
- *alkoholizm* – nadmierne spożywanie alkoholu; alkohol ogranicza możliwość kontroli własnego zachowania, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i oceny rzeczywistości;
- *dziedziczenie wzorca przemocy* – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym;
- *osobowość osoby doświadczającej przemocy* – tzw. dezadapcyjność, czyli brak zdolności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymywania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego; jej przejawem są następujące cechy: przekonanie jednostki, że jest poza społecznością, nie jest jej częścią, lęk przed niepowodzeniami, pesymistyczna wizja przyszłości, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie mam na nic wpływu, że wszystko zależy od warunków zewnętrznych, poczucie osamotnienia, rezygnacja, zobojętnienie, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość (Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, Red. D. Jaszczak – Kuźmińska, K. Michalska, Warszawa 2010);
- *osobowość sprawcy* - chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, nieufność, zazdrość, brak empatii, niska wrażliwość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą rodziny.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wysoce szkodliwym dla osoby jej doświadczającej.

Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, które występują bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej lub seksualnej, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z

czasem

i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia.

Należą do nich:

- *zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD)* – PTSD objawia się: ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne; nadpobudliwością, problemami ze snem, trudnościami z koncentracją uwagi, z zapamiętywaniem, drażliwością, złością, omdleniami, nadmierną czujnością; unikaniem rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób, związanych z przykrym doświadczeniem; PTSD diagnozuje się u około 60 % ofiar przemocy domowej;
- *uzależnienia* – wszelkie uzależnienia (alkoholizm, narkomania, lekomania), które dla ofiary przemocy są ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego;
- *zaburzenia depresyjne* - obniżony nastrój, emocjonalne otępienie, niska samoocena, brak chęci do działania, negatywne myślenie o sobie, świecie, przyszłości;
- *zaburzenia lękowe* – odczuwanie leku przed podjęciem działania, krytyką, odrzuceniem;
- *wiktymizacja* – przyjęcie tożsamości ofiary; ofiara przemocy, w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem, ściganym z oskarżenia publicznego. Stanowi o tym artykuł 207 Kodeksu karnego:

§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 – 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę.

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych instytucji.
2. Gminne Zasoby Instytucjonalne zajmujące się problemem przemocy w rodzinie lub pełniące funkcję wspierającą:
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
  - Policja;
  - Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - Placówki oświatowo- wychowawcze;
  - Zakład Opieki Zdrowotnej Kostrzewscy;
  - Parafie.
3. Powiatowe Zasoby Instytucjonalne:
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach;
  - Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach;
  - Prokuratura Rejonowa w Kartuzach;
  - Sąd Rejonowy w Kartuzach.

V. ZADANIA SŁUŻB/ INSTYTUCJI GMINNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

Przedstawiciele niżej wymienionych instytucji uczestniczą w spotkaniach i pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie jak również zobowiązani są do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz opracowania wzorów formularzy „Niebieskiej Karty”(Dz.U. Nr 209, poz.1254).

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzje o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

	Obszar działania
Gmina Sulęcyno	•opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

	<ul style="list-style-type: none"> •prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie; •zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; •tworzenie Zespołów interdyscyplinarnych.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulęczynie	<p>Główne działania: wczesna diagnoza, poradnictwo.</p> <p>Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni.</p> <p>Pracownik socjalny w ramach swoich kompetencji i zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diagnozuje sytuacje i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; • udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; • organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; • zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; • może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. <p>Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji.</p> <p>Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie.</p>
Policja	<p>Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza Policji zgodnie z obowiązującym prawem to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielania pierwszej pomocy; • organizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; • podejmowanie, w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do której istnieje

	<p>podejrzanie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego; • przeprowadzenie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa; • podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez Zespół Interdyscyplinarny.
Służba zdrowia	<p>Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielania pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejętnie i w spokojny sposób przeprowadzenie rozmowy, tak by rozpoznać formy przemocy i częstotliwość jej występowania; • poinformować osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy medycznej i prawnej; • wystawić na prośbę poszkodowanych bezpłatne zaświadczenie lekarskie o ustaleniu przyczyny i rodzaju uszkodzenia ciała powstałych w skutek użycia siły psychicznej i fizycznej; • poinformować o miejscach i warunkach przeprowadzenia obdukcji; • powiadomić organy ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkich obrażeń ciała).

Oświata	<p>Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewniania opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka, zmian w jego zachowaniu. Pedagog szkolny oraz wychowawca ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności; • diagnozuje sytuacje i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; • udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; • organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; • udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucję i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Sulęczyno	<p>W sytuacji, gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmuje interwencję w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

VI. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY NA TERENIE GMINY SULĘCZYNO

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy jest trudne do osiągnięcia. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone ramy, ponieważ nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy. Osoby doznające przemocy często ukrywają ten fakt. W celu określenia skali problemu przemocy w Gminie Sulęczyno posłużono się metodą jakościową, której dokonano na podstawie analizy danych zastanych.

W związku panującym zagrożeniem epidemiologicznym, związanym z COVID-19 odstąpiono od przeprowadzania badania metodą ilościową, nie możliwe było przeprowadzenie

badania ankietowych wśród mieszkańców Gminy Sulęczyno, przedstawicieli instytucji pomocowych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy oraz w placówkach oświatowych.

Poniżej przedstawione zostały dane statystyczne dotyczące Gminy Sulęczyno.

Ilość mieszkańców w Gminie Sulęczyno:

Rok	Kobiet	Mężczyzn	Liczba mieszkańców ogólnie
2018	2747	2766	5513
2019	2802	2842	5644

Dane: Urząd Gminy Sulęczyno

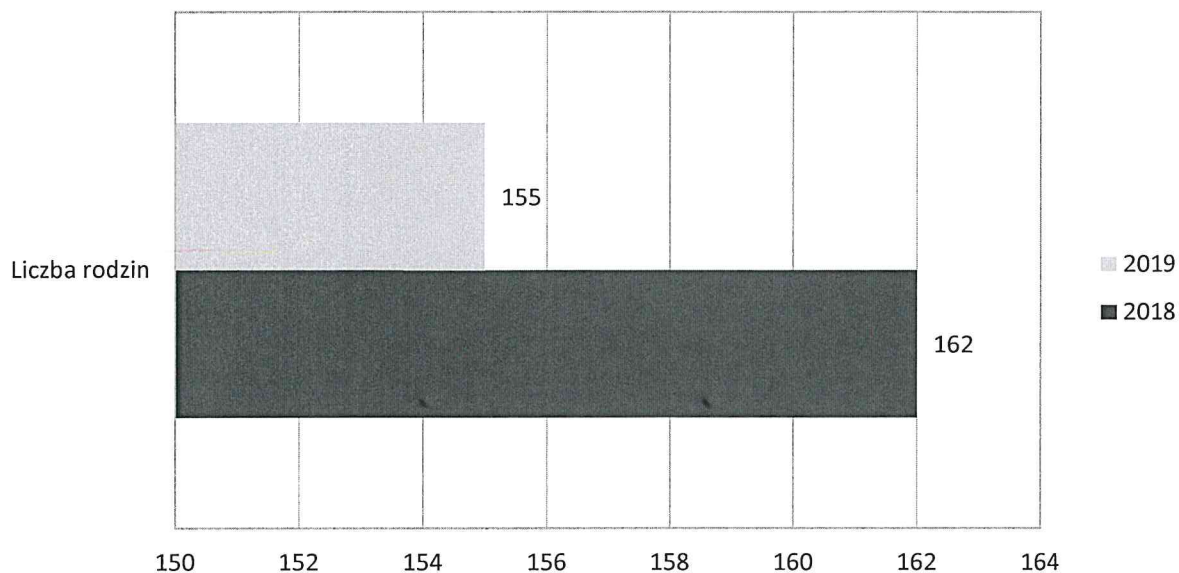
Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej :

	2018	2019
Liczba rodzin	162	155
Liczba osób w rodzinie	446	450

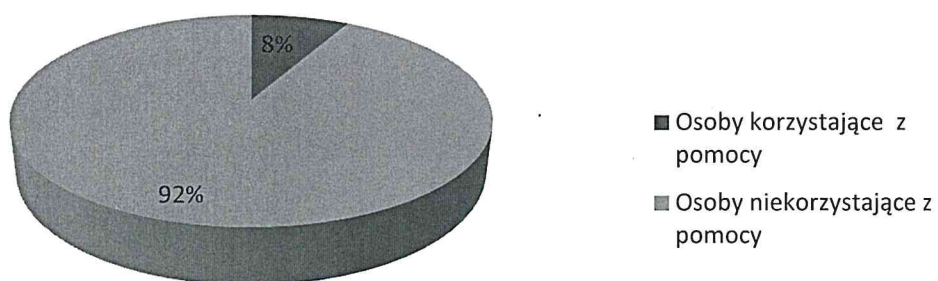
Dane: GOPS Sulęczyno

Z przedstawionych danych statystycznych wynika, iż maleje liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej jednakże nie maleje liczba osób w rodzinach.

Liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2018-2019

Procent osób korzystających z pomocy w 2019 roku (w odniesieniu do liczby mieszkańców)

Opracowanie własne

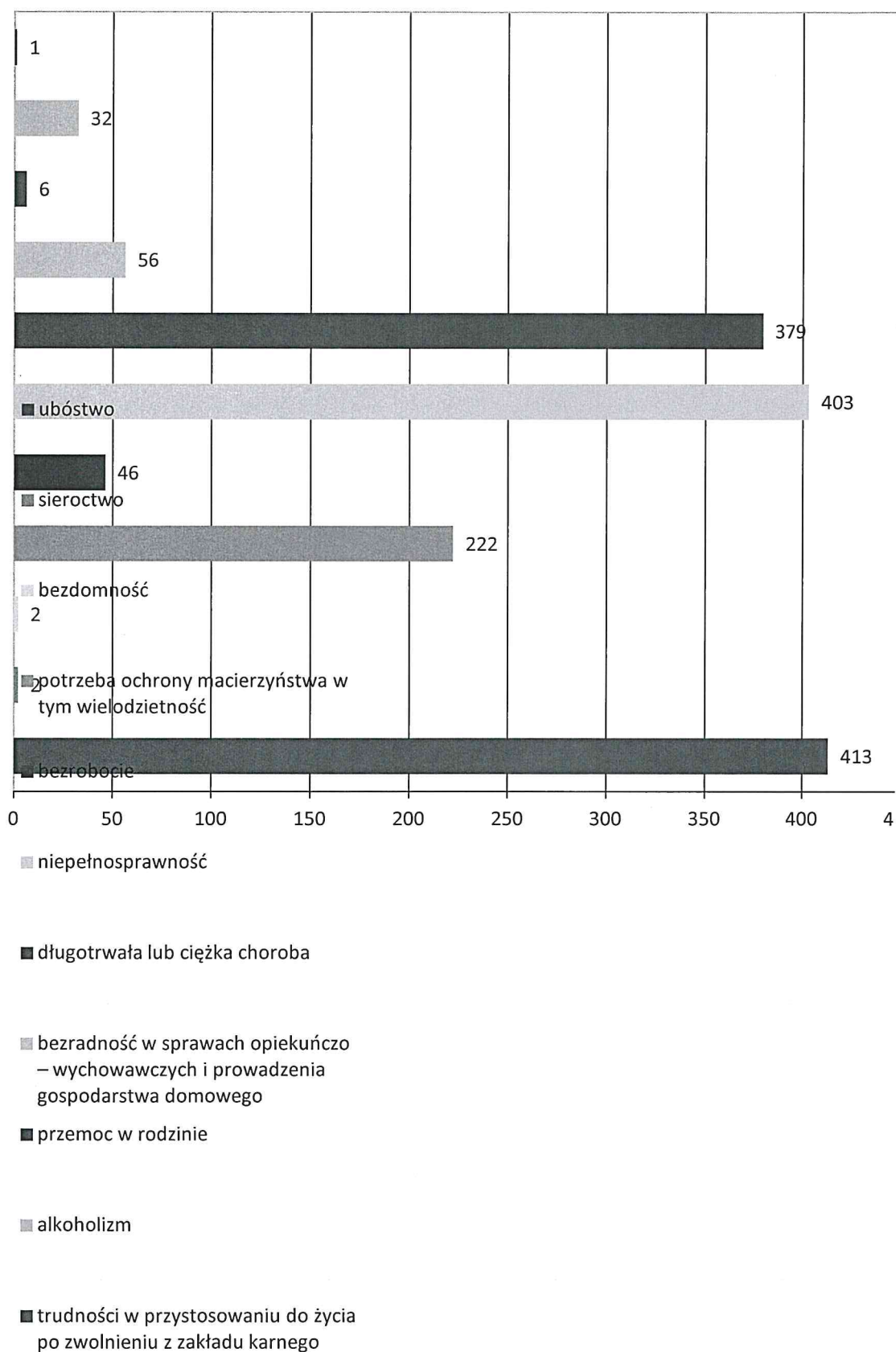
Powody przyznania pomocy społecznej:

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	2018		2019	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1	Ubóstwo	98	319	137	413
2	Sieroctwo	0	0	1	2
3	Bezdomność	2	2	2	2
4	Potrzeba ochrona macierzyństwa w tym wielodzietność	31	180	38	222
5	Bezrobocie	22	57	18	46
6	Niepełnosprawność	91	230	134	403
7	Długotrwała lub ciężka choroba	144	376	134	379
8	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem w tym: - rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	15 14 1	44 38 6	16 14 1	56 48 6
9	Przemoc w rodzinie	5	12	2	6
10	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
11	Alkoholizm	10	27	11	32
12	Narkomania	1	1	0	0
13	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	1	1
14	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy;	0	0	0	0
15	Zdarzenia losowe	0	0	0	0
16	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
17	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Dane: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulęcynie

Powody przyznania pomocy w Gminie Sulęczyño w 2019 roku

Powyżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące powodów przyznania pomocy społecznej.

Z powyższych danych liczbowych wynika, iż najczęstszymi powodami przyznania pomocy jest: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Z powodu przemocy w rodzinie w 2019 roku 2 rodzinom udzielono wsparcia ze względu na występującą w rodzinie przemoc, co stanowi 1,29 % ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Z danych pozyskanych z Posterunku Policji w Sulęczynie wynika, iż w 2019 roku na terenie Gminy Sulęczyno odnotowano ogółem 55 interwencji domowych przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji. Poza tym w 2019 roku Posterunek Policji w Sulęczynie pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Kartuzach przeprowadził 5 postępowań przygotowawczych o przestępstwo z art.207 k.k.

Kolejnymi przedstawionymi danymi statystycznymi są dane pozyskane z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny jest istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który integruje działania wielu służb. Został powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Sulęczyno nr 23/2011 z dnia 16 maj 2011 roku, zmienionego Zarządzeniem nr 3/13 z dnia 28 stycznia 2013 roku, zmienionego Zarządzeniem nr 76/13 z dnia 4 listopada 2013 roku, zmienionego Zarządzeniem Nr 6/2017 z dnia 5 stycznia 2017 roku, zmienionego Zarządzeniem Nr 11/2018 z dnia 7 lutego 2018 roku, zmienionego Zarządzeniem Nr 20/2018 z dnia 1 marca 2018 roku W sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Sulęczynie.

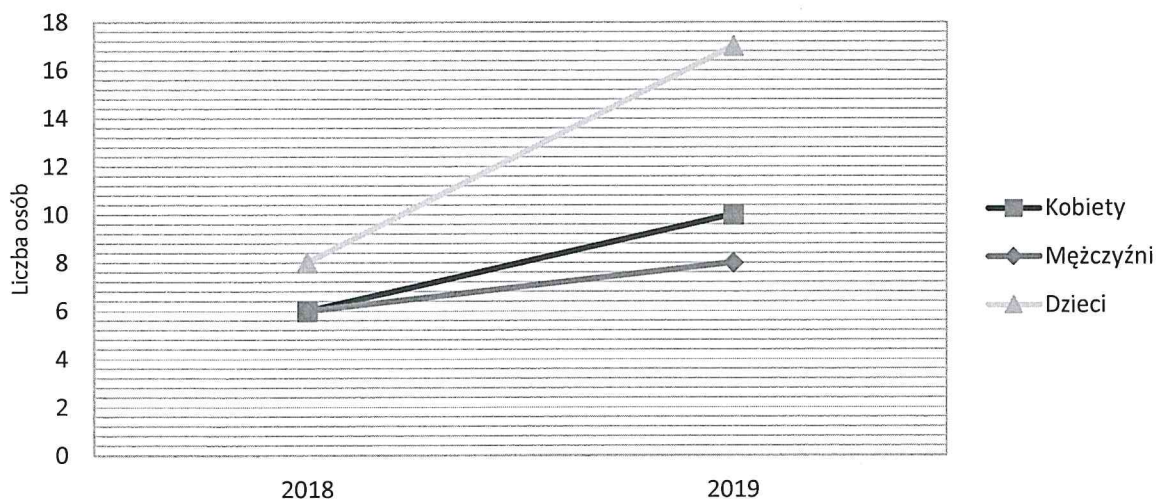
W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Oświaty, Służby Zdrowia. Praca z rodziną z problemem przemocy realizowana jest przez Zespół Interdyscyplinarny, którego zadaniem jest m.in. planowanie działań, monitorowanie sytuacji oraz organizowanie pomocy.

Działania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego kierowane są zarówno do osób doznających jak i stosujących przemoc, a współpraca specjalistów z różnych dziedzin gwarantuje kompleksową pomoc i daje szansę rozwiązania problemów. W ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w 2019 roku 4 osoby wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie skierowano do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

	2018	2019
Liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	9	13
Liczba założonych NK Sporządzona przez:	6	12
- Policja	6	11
- GOPS	0	1
Liczba osób objętych pomocą	20 w tym: 6 kobiet; 6 mężczyzn; 8 dzieci	35 w tym: 10 kobiet; 8 mężczyzn; 17 dzieci
Liczba rodzin objętych pomocą	6	12
Liczba zakończonych NK ze względu na ustanie przemocy	2	10
Liczba zakończonych NK ze względu na brak zasadności podejmowania działań	1	1

Dane: Zespół Interdyscyplinarny

Stosunek liczby osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w 2018 roku do 2019 roku (z podziałem na kategorie)

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, iż osoby dotknięte przemocą w większości nie korzystają z wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wszczyna się postępowanie w ramach procedury Niebieskiej Karty, za którą realizację odpowiada Zespół Interdyscyplinarny. Z danych

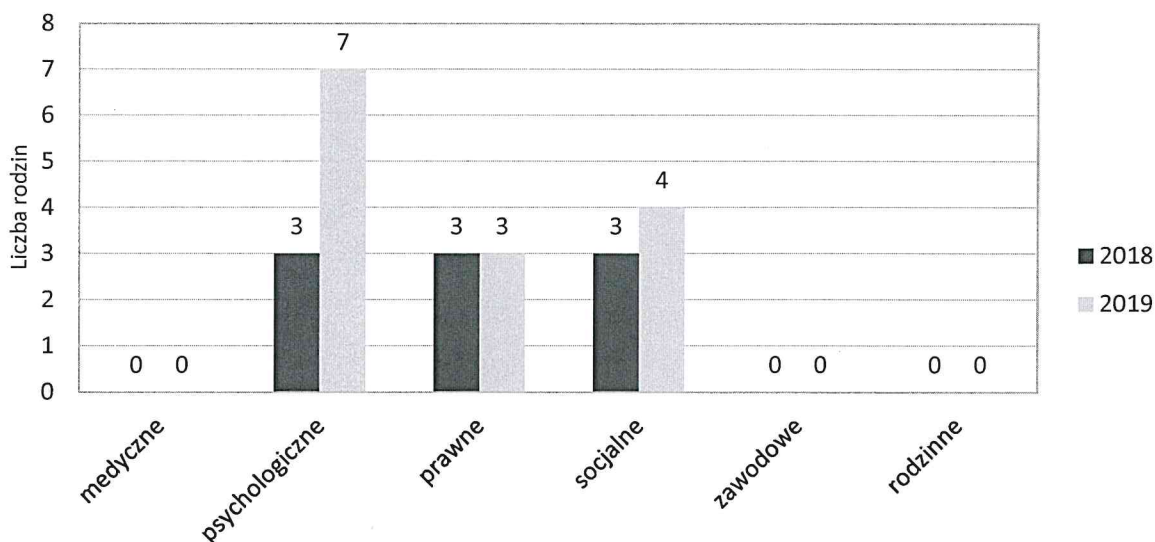
uzyskanych od Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż wzrasta liczba założonych Niebieskich Kart a co za tym idzie zwiększa się też częstotliwość powoływania posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Wzrasta liczba osób dotkniętych przemocą. Na uwagę zasługuje fakt, iż przemocy doświadczają kobiety, mężczyźni oraz dzieci. Co do zasady rodziny objęte procedurą Niebieskiej Karty podejmują współpracę z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinach:

Lp.	Forma wsparcia	2018	2019
1	medyczna	0	0
2	psychologiczna	3	7
3	prawna	3	3
4	socjalna	3	4
5	zawodowa	0	0
6	rodzinna	0	0

Dane: Zespół Interdyscyplinarny

Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w latach 2018-2019 (z podziałem na rodzaj wsparcia)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Z danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż wzrasta liczba osób korzystających z wsparcia, w związku z doznawaniem przemocy. Z najczęściej wybieranych form wsparcia wymienić należy wsparcie psychologiczne, socjalne i prawne.

W ramach działań z zakresu przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulęcynie realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Jedną z form wsparcia

jest prowadzona praca socjalna. W/w działania mają na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu i odzyskiwaniu zdolności do poprawnego funkcjonowania poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracownicy socjalni udzielają pomocy w zakresie wsparcia rodziny w załatwianiu spraw socjalno-bytowych poprzez pomoc w uzyskaniu dostępu do wielkoobszarowego poradnictwa oraz udzieleniu informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela konsultacji osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w formie wsparcia socjalnego, edukacyjnego, psychologicznego i interwencyjnego. Pracownicy socjalni w prowadzonej pracy z rodziną posługują się narzędziem wywiadu środowiskowego oraz kontraktu socjalnego. Po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty" pracownicy socjalni nadal monitorują sytuację rodzin dotkniętych przemocą kontynuując współpracę z rodziną. Pracownicy socjalni udzielali pomocy z powodu występującej przemocy w rodzinie. Zakres udzielonej pomocy obejmuje świadczenia pieniężne oraz pracę socjalną.

VII. CELE, ZADANIA i DZIAŁANIA PROGRAMU

CEL GŁÓWNE:

Celem programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sulęczyno.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) Zwiększenie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców Gminy Sulęczyno na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.
- 2) Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych, interwencyjnych i oddziaływań korekcyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup ryzyka, w tym do sprawców przemocy.
- 3) Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli Instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia, jakości i dostępności usług.

Cel szczegółowe 1: Zwiększenie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców Gminy Sulęcyno na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Prowadzenie poradnictwa o możliwościach i formach wsparcia ofiar przemocy oraz jednostkach udzielających pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS - Zespół interdyscyplinarny - Policja - Placówki Oświatowe - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Parafia - Ośrodek Zdrowia 	2021-2025
2	Prowadzenie w placówkach oświaty konkursów, zajęć edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy.		
3	Promowanie w szkołach i przedszkolach w gminie Sulęcyno postaw wolnych od przemocy i prawidłowych metod wychowawczych wśród rodziców.		
4	Rozpowszechnienie informacji o formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie na stronach internetowych, w gazetce gminnej.		
5	Prowadzenie społecznych kampanii informacyjno-edukacyjnych adresowanych do ogółu społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy.		
6	Działania profilaktyczne z psychologiem dot. higieny zdrowia psychicznego.		

Cel szczegółowy nr 2 - Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup ryzyka.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej.	GOPS Zespół Interdyscyplinarny PCPR CIK Ośrodek Zdrowia Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Centrum Interwencji Kryzysowej - PCPR Kartuzy - Prokuratura/Sąd	2021-2025
2	Podjmowanie interwencji/ działań w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.		
3	Praca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (wykonywanie czynności zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) poprzez prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”.		
4	Organizacja poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, medycznego i prawnego.		
5	Współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy.		
6	Praca socjalna.		
7	Informowanie ofiar przemocy w zakresie przysługujących im praw.		
8	Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.		
9	Izolowanie sprawców stosowania przemocy od ofiary.		
10	Udzielanie informacji, motywowanie i kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie.		
11	Kierowanie na leczenie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.		

Cel szczegółowy nr 3- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli Instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia, jakości i dostępności usług.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy.	- GOPS - Zespół interdyscyplinarnych - Policja - Placówki Oświatowe - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021-2025
2	Udział osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w szkoleniach, konferencjach.		
3	Udział w konferencjach, webinarach, spotkaniach mających na celu wymianę doświadczeń pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy i placówkami wsparcia.		

VIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Harmonogram działań Programu przewiduje ciągłość realizacji wyznaczonych celów w całym okresie jej wdrażania. Program będzie wdrażany we współpracy z lokalnymi instytucjami /organami zajmującymi się pracą na rzecz rodzin i koordynowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sulęcynie.

IX. Prognozowane efekty realizacji założonych celów.

Zakłada się, że realizacji zarówno celu głównego jak i celów szczegółowych wymiernie przyczyni się do:

1. Uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowania modelu rodziny wolnego od przemocy.
3. Edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.
4. Podejmowania interdyscyplinarnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

X. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych;
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy Sulęcyno oraz Powiatu Kartuskiego;
- otwartość i chęć współpracy specjalistów;
- silne więzi rodzinne;
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

XI. Monitorowanie Programu

Wdrażanie i monitorowanie Programu zostanie powierzone Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ocena stopnia realizacji odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość Zespołu. Sprawozdania z realizacji Programu Zespół składa do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulęczynie. Ośrodek do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

XII. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany z środków finansowych budżetu Gminy Sulęczyno. Zadania Programu mogą również być finansowane z dotacji celowych i funduszy strukturalnych.